

София, 25-02-21 г.

Протокол

от проведеното: *“Общественото обсъждане относно проект за изграждане на „Бюст-паметник на ген. Владимир Вазов“ в парк „Княз-Борисова градина“, имот с идентификатор 68134.109.11, район „Средец“, гр. София, във връзка с писмо до Кмета на район „Средец“ с вх.№РСЦ20-ВК08-2170/26.11.2020г. от НАГ-СО.*

Представянето се проведе в заседателната зала на район „Средец“, етаж 2, ул. „Лега“ № 6 на 25.02.2021 г. /четвъртък/ от 17.30ч.

Арх. Пискюлева – район Средец:

Здравейте всички. Откривам първата част от Общественото обсъждане – представяне на проекта за изграждане на *„Бюст-паметник на ген. Владимир Вазов“ в парк „Княз-Борисова градина“, имот с идентификатор 68134.109.11, район „Средец“, гр. София.* Давам гумата на г-н Алекс Нестор – Вицепрезидент на Канадско-Българска бизнес мрежа и Председател на Инициативен комитет „Поклон пред делото и паметта на ген. Владимир Вазов“, като възложител на проекта, за кратко представяне на инициативата и проектантския екип.

Алекс Нестор – Канадско-Българска бизнес мрежа, Председател на Инициативен комитет

Екипа, изготвил проекта за паметника, включва скулптора Борис Борисов, арх. Дима Иванова и инж. Стефан Димитров. За патрон на инициативата поканихме наследника на Вазовия род доц. д-р Григорий Вазов.

Преди да предам гумата на арх. Иванова да представи самия проект, бих искал да разкажа накратко за предисторията му.

Повод за учредяване на нашия инициативен комитет е желанието да видим най-после в София паметник на победителя от Дойранската епопея генерал Владимир Вазов – един велик българин, международно признат военачалник и забележителен кмет на София, желанието именно в София да има място, където поколенията, които трябва да се прекланят пред делото и паметта на тази изключителна личност, да могат да положат цветя, да сведат глави, независимо дали по повод определена дата или като вдъхновяващ миг за рефлексия сред всекидневието.

Идеята за изграждане на паметник на ген. Владимир Вазов в София се зароди още през 2016г, желанието беше да бъде изграден до 2018г за 100 годишнината от Дойранската епопея. За съжаление не успяхме, но не се отказахме и през 2019г. се обърнахме с писмо до г-жа Йорданка Фандъкова, Кмет на Столична община и г-н Елен Герджиков, председател на СОС, с молба за съдействие с определянето на най-подходящо място и с осигуряване на необходимите процедурни разрешителни.

Ще прочета пред вас това писмо. *(Копие от писмото е приложено към протокола.)*

Арх. Дима Иванова – архитект от проектантски екип:

Както стана ясно от писмото, избраното място за паметника е в близост до езерото с липите, страничната алея, от север на централната, водеща към езерото. Смятаме, че това място е подходящо първо поради това, че е доста оживено, комуникативно място в парк „Борисова градина“, второ – това е така наречената „Алея на незабравимите“, в близост до бюст-паметниците на генералите Стефан Тошев и Радко Димитриев, и не на последно място тук наличната зеленина се явява като един естествен декор, в близост има едно вековно дърво. В нашия колектив, заедно със скулптора Борис Борисов сме работили по паметника – той е съставен от широка база, свиваща

се във височина, колона-постамент, на която стъпва самия скулптурен бюст. В колектива е включен и инженер конструктор, който е направил необходимите изчисления на самата структура и фундамента. Предлагам сега Борис Борисов да разкаже повече за скулптурата.

Борис Борисов – скулптор от проектантския екип:

Проекта, който представяме тук с макет в мащаб 1:5. При разработването на проекта сме се съобразили с факта, че парк „Княз Борисова градина“ е паметник на културата и трябваше много внимателно да се подходи към намерението и съобразяването с другите налични паметници. Не можеше да се търси някаква голяма иновативност или различие от средата, поради което се спряхме на това класическо решение на паметника – имаме база, цоклена част, самия постамент и горе самия бюст с рязане по раменния пояс, така че да понесе отпред съответните ордени и диагонално рязане при раменете, вертикално рязане в раменете нямаше да стои добре.

Пропорциите на отделните елементи сме съобразили със Златното сечение, металната част-бюста, гранитната – цоклена част, постаментата и базата, с едно условие базата може би малко ще потъне.

При решението за самия бюст, избрах да не бъде с офицерска униформа с фуражка, тъй като първо козирката на фуражката хвърля сянка върху лицето и второ – за София, той е по-важен като кмет на града. Затова от едни снимковни материали с Цар Борис сме взели визията на облеклото на Генерала. Това е сако, с „диагоналка“ и под ревера се виждат самите ордени, които ще бъдат точно възпроизведени. Едно чисто класическо решение, с максимална портретна характеристика, което да предстепи на хората Кмета на София – ген. Владимир Вазов. Формата не е много по-различен от останалите бюст-паметници на алеята, ритмиката между тях и отстоянието от алеята също ще бъдат спазени. Това е в общи линии.

Арх. Дима Иванова – архитект от проектантския екип:

Само да допълня, че сме съобразили и височината на постаментата с останалите фундаменти – 2,90м. От художествения съвет имаме забележка за шрифта, ще бъде променен, но още не сме избрали. Ще бъде двуезично изписване на текста – на български и на английски.

Борис Борисов – скулптор от проектантския екип:

Има различни варианти, които могат да бъдат подбрани, като за мен по-добрият вариант на изписване е само с главни букви отколкото варианта с главни и малки. Ще бъде серифен шрифт, капиталис. Това е.

Арх. Яричков – район Средец:

Аз мисля, че това е достатъчно като представяне. Ако има някакви въпроси към авторите на проекта, моля да ги задават.

Арх. Петър Стрясков – член на УС на САБ:

Да се представя първо – арх. Петър Стрясков, член на УС на САБ, член съм на комисията ССИ към Министерство на културата и съм автор на два подобни паметника заедно с големи скулптори – на Атанас Буров в „Княз Борисова градина“ и на Симеон Радев при НДК.

Въпрос, първо по процедурната част. Време е този велик българин да получи своя паметник. До къде са стигнали процедурите. Има ли виза?

Арх. Пискюлева – район Средец:

Нямам приложени документи за виза, проектът е минал на художествен съвет.

Арх. Петър Стрясков – член на УС на САБ:

Художествения съвет е част от процедурата, но виза трябва да има и тя трябва да е съгласувана с Министерство на културата. Проекта е на територията на резерват НКЦ и това е задължително условие. Колегата архитект знае какво трябва да направи съгласно наредбата.

Второ, за всеки паметник с величина от национално значение трябва да има конкурс. Това може да създаде процедурни пречки от страна на недоброжелатели, така че е добре да проверите.

Трето, по компетентност, паметника попада на територията на резервата парк „Княз Борисова градина“, там виси един проект, който не е одобрен. Имам опит в това, тъй като аз участвах в подготовката на новия паметник на Цар Борис III и сме го минали всичко това. Той ще бъде на мястото на сегашния паметник-плоча. Тъй като там проекта е във висящо положение по най-различни причини, които не е сега момента да дискутираме, но хубаво е професор арх. Атанас Ковачев – Член кореспондент на БАН и автор на проекта за „Княз Борисова градина“, да съгласува проекта. Получаването на съгласуване от негова страна ще бъде от полза. Това са процедурни препоръки към екипа, за да се избегнат някои спънки при реализирането на това благородно дело. Иначе по качествата на самия проект нямам намерение да се изказвам, има специализирани съвети за това.

Арх. Яричков – район Средец:

Благодаря на арх. Стрясков. Някой друг има ли въпроси, мнения?

Доц. Момчил Мирчев – скулптор, СБХ:

Аз бих искал да взема отношение. Аз съм гоц. Момчил Мирчев от СБХ. Тук сме с колегата Райнис Гелов.

Първо, чудесна инициатива. Личност, която заслужава почит, мястото със сигурност е подбрано добре. Чисто пластически искам да взема отношение – колегата Борис Борисов е добре познат скулптор, реализирал е доста монументални и бюст-паметници, и то на знакови места.

Бих казал, че този бюст-паметник е изведен в един много добър клесически стил, за мен ще пасне изцяло в средата. Една достолепна личност, с едно угоджаване на бюста. Малкият макет ще е от полза за самия паметник. Имах малко съмнения за долната цокълна част, но като видях, че и останалите имат такава, ще се впише със сигурност.

Единствено имам един въпрос относно материала на постамента, цвета на гранита, виждам доста тъмен гранит на фотомонтажа?

Борис Борисов – скулптор от проектантския екип:

Фотомонтажа не е много успешен, признавам. За цвета на гранита – сив, ако може да е български. Що се отнася дали ще бъде масив, ако не можем да намерим масив, спасителния вариант е облицовка, но дебела.

Арх. Петър Стрясков – член на УС на САБ:

Има опасност да се напука.

Борис Борисов – скулптор от проектантския екип:

Най-доброто решение е с масив естествено.

Арх. Петър Стрясков – член на УС на САБ:

Тук навлязохме в дискусия, която не е тема на общественото обсъждане, но има една алтернатива на масива гранит, това е веем бетон. Може да помислите като алтернатива.

Арх. Яричков – район Средец:

Според мен също, масивен гранит все пак ще е по-добре.

Има ли други желаещи да се изкажат? Г-н Трайков – кмет на район „Средец“.

Г-н Трайчо Трайков – Кмет на р-н Средец:

Бих искал да благодаря за представянето и за изразените мнения и становища.

Колегите са добре запознати с процедурата, такива обсъждания правим сравнително често, има си установен ред, който се следва.

Тук имам всички онования да смятам, че няма да има съществени проблеми и при следващите стъпки. И с доц. Чобанов сме говорили, а и като цяло идеята за връщане към отдаване на дължимото на пренебрегваните български герои е идея която се споделя доста широко.

Признавам, не положихме крайно големи усилия за популяризиране на събитието поради обстановката, в която сме в момента. Иначе смятам, че много хора биха проявили интерес да дойдат най-вече заради личността на ген. Вазов.

Алекс Нестор – Канадско-Българска бизнес мрежа, Председател на Инициативен комитет

Само да ви представя, това е доц. г-р Григорий Вазов – наследник на Вазовия род. Ние сме му много благодарни, че прие нашето предложение да бъде патрон на инициативата.

Арх. Яричков – район Средец:

Здравейте! Ако искате да кажете няколко думи за финал на днешната среща.

Доц. г-р Григорий Вазов – ректор на ВУЗФ, патрон на инициативата:

Сърдечно благодаря за предложението на Инициативния комитет. Това е чест за мен. Харесва ми проекта за паметника, браво, обичам традицията и стила. Това е прекрасна идея. Това беше една идея, с която преди две години бяхме при г-жа Фандъкова независимо един от друг да правим същото. Между временно се съчетаха идеите, времето, мястото и ето го резултата. Благодаря сърдечно!

Арх. Пискюлева – район Средец:

Ако няма други въпроси, предлагам да закрием общественото обсъждане.

Благодаря на всички!

Приложение: Копие на писмо-петиция с Вх.№СОА19-НЦ26-487 от инициативен комитет „Поклон пред делото и паметта на ген. Владимир Вазов“ – 2 листа.

ПРЕДСТАВИТЕЛ НА РАЙОН „СРЕДЕЦ“ :
/арх. Анна Пискюлева/

ПРЕДСТАВИТЕЛ НА ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ :
/Алекс Нестор/

ПРЕДСТАВИТЕЛ НА ПРОЕКТАНТСКИЯ ЕКИП :
/арх. Дима Иванова/

Столична община

Входящ №

СОА19-НЦ62-487

Регистриран на 29.03.2019

За проверка: <https://sofia.bg/registry-report>

До

Г-жа Йорданка Фандъкова

Кмет на Столична община

До

Г-н Елен Герджиков

Председател на СОС

ПЕТИЦИЯ

От Инициативен комитет

„Поклон пред делото и паметта на ген. Владимир Вазов“

Уважаема г-жо Фандъкова,

Уважаеми г-н Герджиков,

Обичайно искания, като това, което ще Ви отправим чрез настоящия апел, се случват по повод кръгли годишнини или предстоящи събития, свързани с исторически личности или организации. В настоящия случай обаче подтикът за учредяването на нашия инициативен комитет, обединен около желанието да видим най-после в София бюст-паметник на победителя от Дойранската епопея генерал Владимир Вазов, е в известен смисъл точно обратният. Защото годишнините и спомените за един велик българин, международно признат военачалник и забележителен кмет на София минават и отминават, а поколенията, които трябва да се прекланят пред делото и паметта му, нямат дори място, където да положат цветя и да сведат глави, независимо дали по повод определена дата, или като вдъхновяващ миг за рефлексия сред всекидневието.

Владимир Вазов е от онази рядка порода изключителни личности, които всеки народ би се гордял да нареди в Пантеона на героите си. Обичан от съвременниците си, бъдещ безусловна лоялност сред войниците си и дълбоко уважаван дори от противниците си на бойното поле, генерал Вазов чрез делата си се родее с далеч по-известни европейски военачалници. Разликата е – и това, уви, е една тъжна констатация – че прочутите, но равни на него по благородство и постижения имена, са произлезли от по-благодарни нации.

Днес, когато животът ни дава непрекъснато поводи да се питаме къде е разграничителната линия между истинския и парадния патриотизъм, животът на ген. Вазов може да ни послужи за така необходимия морален компас. Но вместо да го въздигнем като легенда, ние някак сме приели за нормално да го сложим в графата „... и други“.

Само на 17 години, той е готов да жертва живота си, за да защити Съединението на Княжество България и Източна Румелия. Избрал рано военната кариера, той постига изключителни успехи не само във Военното училище, но и като артилерист във Втори артилерийски полк. В края на април 1917 г. като командир на Девета пехотна плевенска дивизия, той използва гения си на

пълководец, за да опази войниците си почти без жертви срещу изстреляни над 100 хиляди заряда от страна на противника. През септември на същата година водените от него бойци преодоляват атака с бойни отровни вещества, но успяват да изтласкат противника и при това да дадат десет пъти по-малко жертви от него. Почти двадесет години по-късно тогавашните му противници – англичаните, го посрещат в Лондон като герой, а специално построен шпалир сваля знамената си, когато победителят минава. София също има много причини да благодари на ген. Вазов. Като един от най-успешните кметове на столицата, той се свързва с озеленяването на града, както и с един от най-красивите му символи – кестените по „Царя“.

Както всички знаем, героят от Дойран завършва живота си в мизерия, нещастие и забвение. Племенникът му е разстрелян от т.нар. Народен съд. Синът му Георги е хвърлен без присъда в концлагер. Малкият му син Владимир също е осъден от „Народния съд“ на затвор и конфискация на имуществото, защото знаел английски, ergo бил шпионин. Ген. Вазов е оставен да умре без достъп до елементарни медицински грижи, а погребението му е полулегално. Тогавашната власт дори забранява да се изпише званието му генерал върху скромния дървен кръст... И толкова години оттогава, все сме до там заети със злобата на деня, та забравяме да отдадем дължимото на един великан, посветил живота си на България.

Нашият комитет, подкрепен сърцато от членове на българската диаспора в Канада, има скромна амбиция: да спомогне за издигането на бюст-паметник на генерал Вазов на красивата алея на Незабравимите в Борисовата градина, вероятно до Езерото с лилиите, в близост до паметника на генерал Стефан Тошев. Като имаме предвид колко отдаден е бил героят от Дойран на озеленяването на столицата, намираме за подходящо първият му паметник да е именно в рамките на този парк. Ние като инициативен комитет се нагърбваме да осигурим финансирането на инициативата. Молбата ни към Столична община е да избере най-подходящото място, да осигури всички необходими разрешителни, както и да проведе в съответствие с разпоредбите си конкурс за избор на скулптор и изпълнител.

С настоящото писмо апелираме към Вас да внесете нашето искане на заседание на Столичния общински съвет.

С уважение:

Алекс Нестор

Вице-Президент на Канадско-Българската Бизнес Мрежа

Председател на Инициативния Комитет